

Grüs Gott –venner.

Alle, der ser Drengene fra Angora, har selvfølgelig set Simon Kvam sige farvel.

Det gør han på sydtysk.

Og det lidt specielle ved den hilsen er, at den både betyder goddag og farvel. Når man kan sige goddag og farvel på samme måde, kan man gå ud fra, at der ikke sket noget slemt undervejs. Man har beholdt det gode forhold, man havde til hinanden.

Og det er jo det, som det hele handler om: bevare et godt og venligt, fredeligt og positivt forhold til hinanden. Om Gud så skal blandes ind i det, bestemmer man jo selv.

Jeg er glad for at få lov til at stå her i foran alle jer – frontkæmpere og fredselskere.

Se at der er vilje og vej.

I har nu med stor overbevisning taget turen halvvejs tværs gennem Læsø for at markere og fortælle os alle sammen, hvad I synes, det er vigtigt at fortælle.

I har taget slagord, der er meget ældre end jer selv, i jeres mund og skrevet dem på bannere og skilte.

Make love – not war

Give peace a chance

Fred I vores tid

Vi vil fred

osv. osv.

Det er ord, der måske i virkeligheden ikke siger så forbandet meget, men som bare slår fast og ikke stiller spørgsmål.

For 100 år siden gik vi også rundt med de slagord. Jeg deltog f.eks. i et demonstrationstog helt tilbage i 1970 mod Vietnamkrigen. Jeg var opstillet som lille sandwichmand – og på mine plader stod der:

Ned med alt – og nej tak til resten.

Det var måske nok lidt overdrevet – men det virkede – og Vietnamkrigen stoppede.

Måske var vi bare heldige, for en fredsmarch går næsten altid i modvind.

Jeg er desværre sikker på, at mange, der i dag har set jer på vejen, har tænkt:

Jamen, vi har da ikke fred?

Her er da ingen konflikter.

Hva' har de gale mennesker nu gang i?

Men gu' har vi da ikke fred – og guderne skal vide, vi har konflikter.

Helt konkret, så er der måske en dansk soldat, der i det her øjeblik får skudt hovedet af eller bliver flænset op af en vejsidebombe i Afghanistan.

Og er han ikke dansker, så er han nok amerikaner eller englænder eller afghaner.

Der er folk, der ikke bruger deres vågne tid på anden end at planlægge, hvordan man slå flest mulige ihjel. Det sker hver dag i Iraq, i Darfur-provinsen i Sudan, i Mellemøsten – de palæstinensiske områder, i Kosovo, i Columbia, i Pakistan, i Tjetjenien og Congo.

Mest medieopmærksomhed er der vel lige nu omkring Kina og kinesernes magtanvendelser over for Tibet.

Det giver lyd fra sig, fordi der snart er Olympiske Lege i Beijing – og så skal alting jo helst fremstå som fred og idyl. Men det er det ikke. Og det er en vigtig beslutning, der skal tages rundt om i verden, når det skal afgøres om man vil med til Beijing eller man holde sig væk, for at vise kineserne, at man ikke bryder sig om, når nogen træder på andre.

Vi er selvfølgelig også optaget af risikoen for at blive offer for det, vi kalder terror.

Al Quidas angreb på to store huse i USA kan de fleste stadig godt huske. Og vi finder ind imellem nogle små terrorgrupper i Danmark, som vi mistænker for at have skumle planer, og som vi så smider ud af landet eller sætter i fængsel.

Vi tænker måske ikke så meget over, hvorfor de har planer om at ødelægge noget for os eller slå nogen af os ihjel. De opfatter nok sig selv som frihedskæmpere. Det er altid svært for en selv at skelne mellem, hvornår man er frihedskæmper og hvornår man er terrorist.

Men det burde ikke være svært at skelne mellem, hvornår man forsøger at skade andre og optrappe en konflikt, og hvornår man forsøger at komme overens – give sig og snakke sammen på en ordentlig måde.

Da jeg i sin tid nægtede at være soldat, var min begrundelse: Jeg kender jo ikke nogen, jeg skal have skudt.

Men det var jo en elendig begrundelse: Selvfølgelig kendte jeg ikke nogen, jeg skulle have skudt – hvis jeg havde kendt dem, så ville jeg selvfølgelig ikke skyde dem.

Soldater kender jo aldrig nogen af dem, de skyder.

En død danske, Roberts Storm Pedersen, blev engang spurgt: "Hvad syn's du egentlig om verdenssituationen?"

"Om verdenssituationen? Ingenting – jeg har fået noget i øjet."

Det, som Storm P mente, var vel, at det først er, når det virkelig rammer os selv – som når man har ondt, fordi man har fået noget i øjet – det bliver vigtigt.

80.000 døde her – 16 omkommet i en bus efter selvmordsbombe - fem dræbt af i en ildkamp – to drenge slået ned på åben gade – ung pige voldtaget af 45 gamle mænd og to kvinder.....

Hvad rager det egentlig mig?

Jeg ved det ikke – men jeg ved, det burde rage mig.

Hvad kan jeg gøre ved det?

Jeg ved det ikke, men jeg kan i hvert fald, som I har gjort det i dag, fortælle alle, der ser det, at vi synes, det er noget lort.

Og så kan vi lige mærke efter: nu har jeg vel ikke selv alle dagens tre tændstikker tilbage i lommen.

For det hele begynder jo inde i én selv. Og pludselig kan det være for sent.

Prøv et øjeblik at se på dig selv ude fra, når det en gang er blevet for sent. Se dig selv ligge i en kiste og høre sangen fra dem, der er samlet omkring dig.

Du kender godt teksten selvom du ikke hørt meget efter i skolen:

Om lidt bli'r her stille – om lidt er det forbi. Fik du set du ville, fik du hørt din melodi?

Så hver dag er altså en ny mulighed for selv at gøre verden til et bedre sted at leve.

Og det gør man i forholdet til sine kammerater, til sin far og mor og søskende, til sine lærere, og dem man kun tilfældigvis er sammen med.

Det er temmelig let at gå en tur fra Vesterø til Byrum med et skilt, der kræver fred i Verden.

Det er straks noget sværere at tænke sig rigtig godt om, inden man tænder af, når man har fået noget i øjet: når en eller anden har gjort noget, man virkelig mener, er forkert eller dumt.

Det kan være meget svært at glemme ordet "hævn", når man føler sig generet.

Men I ved det jo alligevel godt alle sammen.

Drilleri – selv groft drilleri – er OK – for man driller kun nogen, man holder af. Men mobning f.eks. – det er simpelthen bare ikke i orden.

Man er nødt til at starte med at lære sig selv at kunne lide alle mennesker. Så får man garanteret slet ikke lyst til at skade nogen.

Og der aldrig nogen, der vinder en konflikt – begge, ja alle parter kan kun tabe.

Der er sikkert mange gode psykologiske forklaringer på, hvorfor det er så svært at enes, hvorfor det er så svært at holde fred og undgå konflikter. Og jeg opfordrer selvfølgelig ikke til, at man bare skal bøje nakken, holde sin kæft og lade andre bestemme alting. Tværtimod. Faktisk sig jeg det modsatte.

Men man skal altid forsøge at forstå andre – inden man går i krig og konflikt med dem.

Og man skal i hvert fald altid forsøge at være mod andre, som man gerne vil have, at de skal være mod én selv.

Misundelse, egoisme og trangen til at eje og besidde er sikkert egenskaber og motiver, der ligger dybt i os alle sammen.

Men det gør det jo ikke til fine og ædle følelser.

Og hvis disse følelser følges op af snyd, bedrag, magtanvendelse eller tilfældig vold, så er det ikke bare ikke OK.

Vi står hele tiden i dilemmaet: Skal vi handle efter det gamle ord: Øje for øje og tand for tand” eller skal vi handle efter ordene om ”at vende den anden kind til”?

Men gamle ord kan man sjældent bruge. For hvert øjeblik har sine helt nye muligheder, og så gælder det om at vælge.

Jeg kan selvfølgelig ikke lade være med at føle mig en lille smule stolt i dag. Få lov til at holde en fredstale! Det er stort – også selvom I er blevet tvunget til at høre på det.

Jeg kan en lille smule føle mig som en af den række af store og små mænd og kvinder, der har holdt de rigtigt store taler: John F. Kennedy, Fidel Castro, Ghandi, Martin Luther King.

Men jeg føler i virkeligheden mere, at jeg er tilbage til tiden med langt fedtet hår og fløjlsbukser.

At jeg står nede mellem jer – at vi i dag har gjort det igen.

At vi på en fredelig og sjov måde har været ude i verden og fortalt alle, at vi har en mening om, hvordan verdens problemer i hvert fald ikke skal løses.

Verden står overfor store problemer – og mange er nok menneskeskabte: Global opvarmning – overbefolkning – mangel på mad – energimangel – vanvittig forskel på levestandarden mellem nord og syd.

Ikke et eneste af de problemer bliver på nogen mindre eller løst, fordi vi slås om det.

Og vi ved det godt fra vores helt nære liv. Har vi noget, vi går og tumler med – er kede af – synes er træls – nogen vi er vrede på - - så bliver problemet helt sikkert ikke løst af, at vi løsner et par skud, skader nogen andre, vælter ind i slagsmål eller fægter med arme og ben og råber højt ad hinanden.

Løsningerne ligger altid i at snakke samme – finde løsningerne i fællesskab.

Fortsæt den vej I er gået i dag – jeg mener ikke at I skal fortsætte marchen nu og gå til Østerby – men fortsæt hver dag med at kræve at verden er fredelig, og at konflikter løses på en anstændig, fredelig og menneskelig måde.

Og lad os give vores eget bidrag ved at tænke, før vi tænder.

Grüs Gott

Fortsat God kamp for freden!